

**IGAZOLÁS NAGY ANDOR SZÁMÁRA A BEMENETI
KOMPETENCIÁK VIZSGÁLATA PEDAGÓGUSJELÖLT HALLGATÓK
KÖRÉBEN CÍMŰ KUTATÁSBAN VALÓ RÉSZVÉTELÉRŐL**

Nagy Andor a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Karán az informatikus - könyvtáros alapszakos tanulmányait kiváló eredménnyel zárta, jelenleg – változatlan szakpárral – a mesterképzés hallgatója. Oktatójaként tapasztalhattam, hogy érdeklődésével, önként vállalt feladatmegoldásaival, munkabíráásával és precizitásával kitűnt hallgató-társai köréből. Az elmúlt két tanévben aktív részese volt a Kar által szervezett kutatási folyamatoknak, megismerkedett a kérdőíves adatfelvétel gyakorlatával, a papíralapú és az elektronikus adatgyűjtés módszertani különbségeivel, az adatfeldolgozás és adatelemzés eljárásaival, illetve az SPSS táblázatkezelő program használatával. Ebben a tevékenységében is teljes értékű segédmunkatársként számíthattunk rá *A bemeneti kompetenciák vizsgálata pedagógusjelölt hallgatók körében* névre hallgató kutatásban. A többoldalú együttműködésben megismerve a pályázót, úgy látom, hogy nem csak vállalkozó szellemű, alapos felkészültségű hallgatóként, hanem – szakképzettségei megszerzése után – oktatási és kutatási segédmunkatársként, illetve később kutatóként is komoly perspektívái lehetnek.

Karunk deklaráltan is vállalja azt a szerepet, amely az úgynevezett dinamikus-genetikus utánpótlás-nevelés lehetőségéből adódik, és már a kezdeti szakaszban bevonja hallgatóit nem csak a tudomány „fogyasztása” vagy közvetítése, hanem a tudomány „termelése” szerepköreibe is. Az elmúlt években azt tapasztaltam, hogy Nagy Andor ezekben a szerepekben egyre inkább otthon érzi magát, önálló és kritikus feladatvégzésre képes.

A fentiek alapján a jelöltet feltétlenül alkalmasnak tartom arra, hogy a meghirdetett ösztöndíjat megpályázza, és ebben a törekvésében támogatom, jelentkezését elfogadásra ajánlom.

Pécs, 2016. szeptember 20.

Dr. Kocsis Mihály
címzetes egyetemi tanár
Pécsi Tudományegyetem
Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar

Kocsis Mihály

A bemeneti kompetenciák vizsgálata pedagógusjelölt hallgatók körében

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

Kocsis Mihály

**A bemeneti kompetenciák vizsgálata
pedagógusjelölt hallgatók körében**

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

Pécs, 2015

A vizsgálat és a zárótanulmány a
TÁMOP 4.1.2.B.2-13/1-2013-0014 számú
kiemelt fejlesztési projekt támogatásával készült

Írta:
Kocsis Mihály

Szerkesztette:
Kardos Lajos

Lektorálta:
Reisz Terézia

© Kocsis Mihály, 2015

© Pécsi Tudományegyetem, 2015

ISBN: 978-963-642-942-3

Kiadja a
Pécsi Tudományegyetem

Tördelés, nyomtatás és kötés:
Bolko-Print Kft.

A jelen tudományos közleményt a szerző a Pécsi Tudományegyetem
alapításának 650. évfordulója emlékének szenteli.

The present scientific contribution is dedicated to the 650th anniversary of
the foundation of the University of Pécs, Hungary.

Tartalomjegyzék

Előszó	5
Közreműködők	9
A vizsgálat kontextusa	11
Összefoglaló	17
A vizsgálatban részt vevő hallgatók alapvető középiskolai adatai	21
A hallgatók intézmény- és szakválasztási motívumai, további tanulmányokkal kapcsolatos tervei	33
A hallgatók családi háttere	41
A hallgatók mindennapi élete, értékválasztásai	49
A kompetenciavizsgálatok eredményei	59
A hallgatói jellemzők és a kompetenciavizsgálatok eredményei	71
Összegzés	85
Adatok	87
Irodalom	205
Függelék	207
- A Pszichológiai Immunkompetencia Kérdőív skáláinak jelentése	207
- Kérdőív I. évfolyamos pedagógusjelöltek számára	209
Ábrák és táblázatok jegyzéke	237

A Társadalmi Megújulás Operatív Program keretében – *Pedagógusképzést segítő szolgáltató és kutatóhálózatok kialakítása* címmel – 2009-ben indult el a TAMOP-2008-4.1.2-08/1/B jelzetű szakmai fejlesztési folyamat, amely a pedagógusképzésben közreműködő, és az itt megnevezett projektben együttműködő intézményekben jelentős produktumokat és tapasztalatokat generált. Erre a bázisra építkezhetett a kiemelt projekt második szakasza, amely (*Pedagógusképzést segítő szolgáltató és kutatóhálózatok továbbfejlesztése és kiszélesítése* címmel, TAMOP-4.1.2.B.2.-13/1 kóddal) 2013 végétől, 2014 elejétől – egyrészt a korábbi eredmények elmélyítését, továbbfejlesztését célozva, másrészt újabb képzési-továbbképzési programok kidolgozását vállalva – koordinálta a pedagógusképzés minőségi megújítására irányuló köznevelési-felsőoktatási erőfeszítéseket. A két oktatási alrendszer együttműködési elvárásait, illetve a projekt második szakaszának alapvető céljait a pályázati felhívás így foglalt össze: „A tudásalapú gazdaság megteremtésében, kiépítésének felgyorsításában az oktatás szerepe felértékelődik. Az oktatás minőségét pedig alapvetően határozza meg a pedagógusképzésből kikerülő pedagógusok hozzáértése, kompetenciái. A köznevelés fejlesztése feltételezi a pedagógusok kompetenciáinak bővülését, fejlődését, az ismereteik, képességeik, készségeik új hierarchiáját; a pedagógiai munkában a tanítás mellett a tanulási folyamat szervezésének hangsúlyosabbá válását. A felsőoktatás és köznevelés kapcsolatában a képzési és továbbképzési rendszernek egységes koherens rendszerbe kell foglalnia a felsőoktatási intézményben folyó pedagógusképzést, a pedagógus pályára lépéskor a bevezető támogatási rendszert és a pedagógus pályán a folyamatos szakmai fejlődést. Ezért lényeges, hogy a végzett hallgatók, a továbbképzett pedagógusok tudása, módszertani felkészültsége, elsajátított kompetenciái megfeleljenek a foglalkoztató köznevelési rendszer és a felnőttképzési rendszer nevelési-oktatási igényeinek.” (Pályázati ... 4. o.)

A pedagógusképzésben érintett intézmények – az első fejlesztési szakaszhoz hasonlóan – a második pályázati ciklusban is konzorciumokba szerveződve próbálták meg optimalizálni szakmai kompetenciáik kihasználását, illetve tervezett feladataik közös megoldását. A Pécsi Tudományegyetem – a dél-dunántúli régió konzorciumának vezetőjeként – *A pedagógusképzést segítő hálózatok továbbfejlesztése a Dél-Dunántúl régióban* címmel (TAMOP 4.1.2.B.2-13/1-2013-0014 kódszámmal) állította össze fejlesztési programját, amelynek megvalósításában szorosan együttműködött a régió másik egyetemének – a Kaposvári Egyetemnek – a pedagógusképzésben érintett karával, illetve a Pécsi Tudományegyetem Szekszárdon működő Illyés Gyula karával is. A pályázati kiírás alapvető céljainak megfelelően a dél-dunántúli konzorcium a fejlesztési feladatainak megoldása során – a megnevezetteken kívül – számos, a pedagógusok foglalkoztatásában, képzésében-továbbképzésében, mentorálásában, segítésében-támogatásában vagy rekreációjában érintett intézménnyel és szakmai szervezettel állt munkakapcsolatban.

A konzorcium a tervezett fejlesztési feladatainak ésszerű megszervezése, a folyamatok szakszerű koordinálása érdekében – viszonylag önálló, relatív homogénizált szakmai problémaköröket kezelő kisebb egységeket –, munkacsoportokat hozott létre. Az úgynevezett K4-es munkacsoport programjában – más, tervezett produktumok mellett – a képzések fejlesztését támogató kutatások is szerepeltek. Erről a munkacsoport részprogramja a következőket írta: „A munkacsoport keretén belül három tartalmi területen zajlik a pedagógusképzés fejlesztését támogató, a képzésfejlesztés megalapozásához hozzájáruló kutatómunka:

- a bementi kompetenciák,
- a kimeneti produktumok,
- a módszertani alkalmazások területén.

A bementi kompetenciák vizsgálata a pedagógusképzések első évfolyamára belépő hallgatók kompetenciáinak felmérésére irányul. A kimeneti produktumok kutatása során végzős tanárjelöltek záróvizsga-portfólióinak tartalomelemzésére vállalkoztunk. A módszertani alkalmazások vizsgálata a jelenleg futó projektünket megelőző (TÁMOP 4.1.2.B 1.) projekt keretében a PTE Gyakorlóiskolai Munkacsoportja által létrehozott módszertani fejlesztések hasznosulásának vizsgálatára irányul.” (K4 ...)

A kutatási komponensek között tervezett, a pedagógusképzés első évfolyamára belépő hallgatók kompetenciáinak felmérése elsősorban az úgynevezett akadémiai képességek feltárására irányult, függetlenül attól, hogy a jelölt a képzés mely szintjére (csecsemő- és kisgyermeknevelő, óvodapedagógus, tanító, gyógypedagógus, tanár, mester-tanár, mérnök-tanár, tanári szakirányú továbbképzés) szándékozott az adatfelvétel pillanatában lépni. A dél-dunántúli konzorcium – a saját tagintézményein túl – felkínálta a vizsgálatba belépés lehetőségét az ország más területein működő társintézményeknek is. Ennek eredményeként a két adatfelvételi ciklusba – a 2013-14-es és 2014-15-ös tanévben – összesen 16 felsőoktatási intézmény 24 karának 2730 főnyi pedagógusjelölt hallgatója töltötte ki a vizsgálat kérdőívét.

Kötetünk a pedagógusképzés első évfolyamára belépő hallgatók kompetenciavizsgálatának rövid leírására, illetve az eredmények összefoglalására vállalkozik, megemlítve azt a fontos körülményt, hogy az adatfelvételbe bekapcsolódott intézmények a saját hallgatóikra vonatkozó adatbázisaikat – a projektnek köszönhetően – visszakapják és további elemzésekre szabadon felhasználhatják. Ugyanakkor szeretnénk megköszönni a társintézmények képviselőinek, hogy lehetővé tették a projekt kutatási tervének kibővítését, a hallgatói adatbázis többszörösére növelését, ezzel a vizsgálat megbízhatósági szintjének emelését. Köszönetet mondunk azért a – kollegiális támogatásnál több esetben mélyebb – szakmai empátiáért is, amellyel támogatták az adatfelvételi folyamat lebonyolítását.

A kutatástervezés és lebonyolítás – elsősorban az adatrögzítés és adattisztítás – folyamatába bevontuk az érdeklődő, a hasonló szakdolgozati témán dolgozó, vagy a tudományos diákköri feladatokat vállaló hallgatóinkat, akiknek segítségét ezúton hitelesítve megköszönjük, nevüket a 9. oldalon rögzítjük. Kardos Lajos kollégáknak külön köszönjük, hogy hallgatóinkat felkészítette az SPSS használatára, illetve az adatbevitel és korrekció alapvető fogásaira.

A potenciális olvasóinknak említjük, hogy kötetünk – több esetben túlzott részletességűnek tűnő – átfogó táblázatai nem csak az illusztrációt szolgálják, hanem a társintézmények saját adatbázisainak további feldolgozása során az összehasonlítás esélyeit is biztosítják. Végezetül javasoljuk, hogy vizsgálattal kapcsolatos részletesebb érdeklődés esetén a társintézmények munkatársai a kötetben nem szereplő információkért forduljanak bizalommal a projekt munkatársaihoz.

Pécs, 2015. augusztus 19.

A szerző

A PTE FEEK kutatócsoportjának tagjai

Kardos Lajos Kocsis Mihály Reisz Terézia Sauer Katalin

A 2001-2002-es elővizsgálatban közreműködők

Balázs Éva (OKI)	Jenei Sándor (PTE)	Oláh Attila (ELTE)
Hegyi Sándor (PTE)	Kocsis Mihály (PTE)	Reisz Terézia (PTE)
Horváth Zsuzsanna (OKI)	Nagy Mária (OKI)	Vágó Irén (OKI)

A kérdőív összeállításában és fejlesztésében közreműködők

Balázs Éva (OKI)	Kocsis Mihály (PTE)	Oláh Attila (ELTE)
Kardos Lajos (PTE)	Mátrai Zsuzsa (PTE)	Vágó Irén (OKI)
Demeter Katalin (MPANNI)	Reisz Terézia (PTE)	Zsolnai József (PE)

Az adatellenőrzésben és adatkorrekcióban közreműködő hallgatók

Balla Bianka	Izsáki Lilla	Rudolf Alexandra
Csokona Liza	Katona Cintia	Szakonyi Éva
Dukai Edit	Pálmai Mirandella	Zsebeházi Dóra
Géczi Laura	Pelczer Dóra	

Az adatrögzítésben közreműködő hallgatók

Balla Bianka	Izsáki Lilla	Rácz Kitti
Balog Tímea	Katona Cintia	Réder Dorina
Baranyai Sára	Makarész Balázs,	Rezgő Dániel Mátyás
Csokona Liza	Mizsák Lolita	Rudolf Alexandra
Csonka Barbara	Molnár Zsófia	Sipos Nóra
Daneshgar Aliz	Nagy Andor	Szakonyi Éva
Dömötör Edina	Pálmai Mirandella	Virágh Andrea
Dukai Edit	Paulin Krisztina	Wenczler Vivien
Géczi Laura	Pelczer Dóra	Zsebeházi Dóra